

RAZİM BAYRAMOV
CAVİDAN QASIMLI

Ümumi təhsil müəssisələrinin 1–4-cü sinifləri üçün

YOL HƏRƏKƏTİ ƏLİFBASI

© Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

**Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
International (CC BY-NC-SA 4.0)**

Bu nəşr Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International lisenziyası (CC BY-NC-SA 4.0) ilə www.trims.edu.az saytında yerləşdirilmişdir. Bu nəşrdən istifadə edərkən lisenziyanın şərtləri qəbul edilmiş sayılır.

İstinad zamanı nəşrin müəllif(lər)inin adı göstərilməlidir.

Nəşrdən kommersiya məqsədilə istifadə qadağandır.

Törəmə nəşrlər orijinal nəşrin lisenziya şərtləri ilə yayılmalıdır.

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
info@eastwest.az və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

ŞƏRQ-QƏRB

Lavine

Sevimli uşaqlar!

Gələcəyin yaradıcısı, ölkəmizin güvənci, cəmiyyətimizin ümidisiniz. Sizləri sağlam, təhsilli və bilgili olaraq gələcəyə hazırlamaq biz böyüklərin borcudur.

Azərbaycan Texniki Universiteti yol hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi problemi üzərində uzun illərdir ki, çalışır. Uşaqların yolda təhlükəsizliyinin vacibliyini nəzərə alıb “Uşaqlar üçün yol hərəkəti qaydaları” kitabını hazırladıq. Əminik ki, bu kitab sizin xoşunuza gələcək, yol hərəkəti üzrə biliklərinizin davamlı və dayanıqlı olmasına yardımçı olacaq.

Hamımızın bildiyi kimi, ölkəmizdə yol-nəqliyyat hadisələri nəticəsində hər il minlərlə insan, o cümlədən uşaq və yeniyetmələr həyatını itirir və ya şikəst olur. Bu hadisələrin araşdırılması nəticəsində bəlli olur ki, onların əksəriyyətinin səbəbi yol hərəkət qaydalarını bilməmək və ya bilərəkdən onlara əməl etməməkdir.

Sizləri çox sevən bir böyük kimi rica edirəm, yol hərəkəti qaydalarını öyrənin, onlara əməl edin, lazım gələndə isə həmyaşıdlarınıza və dostlarınıza öyrədərək örnək olun.

Vətəndaşlarımızın xoşbəxtliyi, sağlamlığı və təhlükəsizliyi sizdən asılıdır. Bu yolda sizlərə müvəffəqiyyətlər arzu edirəm.

Azərbaycan Texniki Universitetinin
“Nəqliyyat logistikası və hərəkətin
təhlükəsizliyi” kafedrasının müdiri, dos.
R. Bayramov

PİYADA –

nəqliyyat vasitələrindən kənarda yol hərəkətində iştirak edən və yolda hər hansı bir iş görməyən şəxsdir.

ZONA

PİYADA ZONASI – xüsusi xidmət avtomobillərinin, kommunal texnikasının hərəkətindən başqa, digər bütün növ avtonəqliyyat vasitələrinin hərəkətinin qadağan olunduğu və ancaq piyadaların hərəkəti üçün nəzərdə tutulan şəhər ərazisidir.

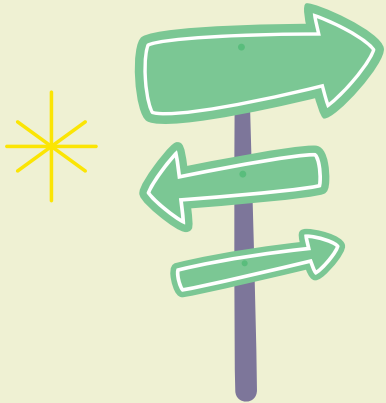

SƏKİ – yolun piyadaların hərəkəti üçün nəzərdə tutulan hissəsidir.

12 yaşınadək uşaqlar minik avtomobilinin qabaq oturma-
cağında əyləşə bilməz.
Onlar ancaq arxa oturma-
caqda xüsusi bərkidilmiş
yerdə otura bilərlər.

SƏRNIŞIN – hərəkət edən nəqliyyat
vasitəsində olub, lakin onun idarə
edilməsinə aidiyyəti olmayan şəxsdir.

Avtomobildə olarkən:

Pəncərədən bayıra
hər hansı bir əşya
atmaq olmaz!

Başı, qolu və ayaqları
pəncərədən çıxartmaq
olmaz!

VELOSİPEDÇİ– velosipedi idarə
edən şəxsdir.

Velosiped sürməzdən əvvəl həmişə təhlükəsizlik yox-
laması aparın. Velosipedi rəngləyin.

1. Əyləclərinizin rəvan işləməsinə əmin olun.
2. Təkərlərinizi yoxlayın.
3. Zəncirin yağlanmasına və tarazlığına əmin olun.
4. Velosiped kilidini özünüzlə götürün.

Velosipedlər yalnız
xüsusi işarələnmiş və
yol nişanı ilə göstəril-
miş velosiped yolları
ilə hərəkət etməlidirlər.

Piyadalar üçün
maneə yaratma-
maq şərti ilə velo-
sipedlərin yol kə-
narı və səki ilə
hərəkətinə icazə
verilir.

Velosipedi
dəbilqəsiz
sürməyin!

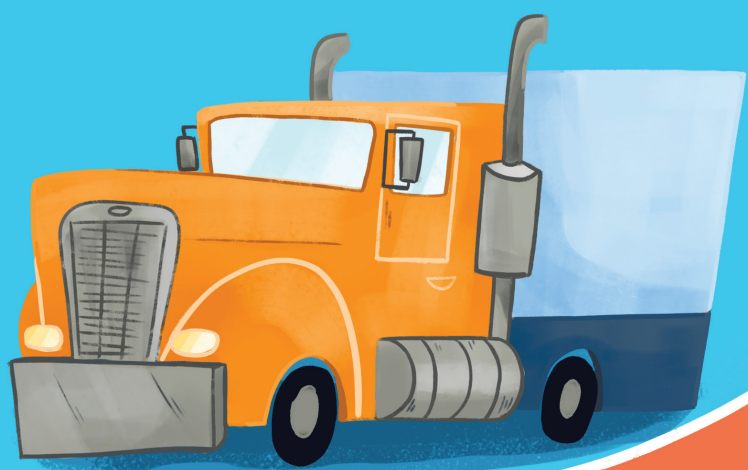

Piyada keçidlə-
rindən velosipedi
sürərək yox, əl ilə
tutaraq keçin!

Velosipedlər yolun sağ kənar zolağında, yol nişanla-
rına uyğun, mümkün qədər sağ tərəfdə bir cərgə ilə
hərəkət etməlidirlər.

Yük
avtomobili

Motosiklet

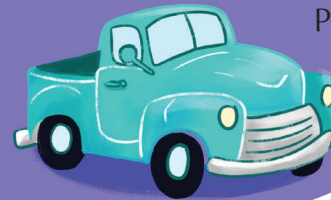
Tramvay

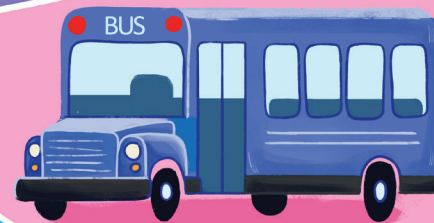
Minik
avtomobili

Yanğınsöndürən

Pikap

Avtobus

Minik
avtomobili

Taksi
avtomobili

Elektromobil

NƏQLİYYAT VASİTƏSİ –
yolda hərəkət edən və insan
tərəfindən idarə edilən
qurğudur.

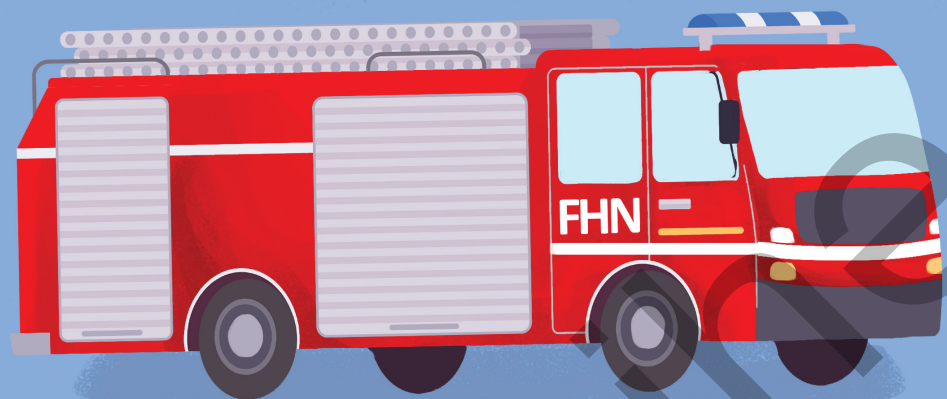

Konki, skuter və s. hərəkət vasitələrinin
velosiped yollarında və yaşayış zonalarında
hərəkət etməsi məsləhətdir.

OPERATİV XİDMƏT AVTOMOBİLLƏRİ

Təcili tibbi yardım avtomobili

Yanğınsöndürən avtomobili

Polis avtomobili

YOLAYRICI –
yolların bir səviy-
yədə kəsişməsi,
birləşməsi və ya
şaxələnməsidir.

Eyni əhəmiyyətli
yolların kəsişməsi

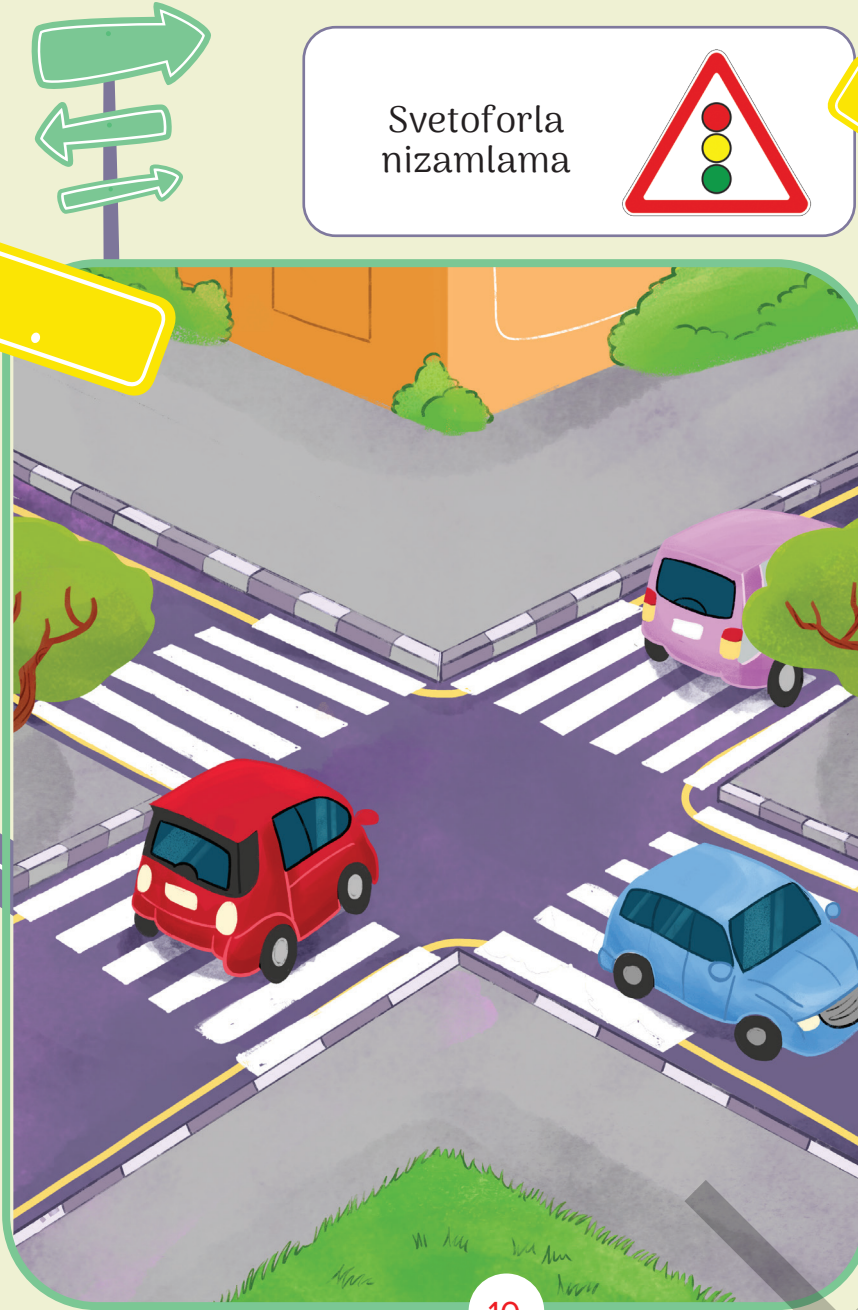
Sветофорла
nizamlama

Nizamlanan yolayrıcı

Dairəvi öz-özünə
nizamlanan kəsişmələr

NİZAMLANAN YOLAYRICI –

hərəkəti svetoforun və ya nizamlayıcının siqnalları ilə müəyyənləşdirilən yolayrıcıdır (bela yolayrıcı keçildikdə nizamlayıcının siqnalları əsas götürülür).

PARKLANMA –

nəqliyyat vasitəsinin xüsusi ayrılmış və işarələnmiş yerdə durmasıdır.

DAYANACAQ – sərnişinlərin düşməsi və minməsi üçün avtobusun dayandığı yer.

Avtobusa minərkən qaçmayın, digərlərini itələməyin, dayanma xəttini keçməyin, yavaş və təhlükəsiz şəkildə minib düşün. Avtobusa ön qapıdan daxil olub, elektron cihaz vasitəsilə ödəniş etdikdən sonra arxaya doğru çəkilməliyik.

Avtobusda uşaqları nəzarətsiz qoymaq olmaz. Avtobusda oturun və sakit olun. Dəhlizi təmiz saxlayın. Avtobusdan bayıra hər hansı bir əşya atmayın.

Avtobusdan düşərkən arxa qapıdan istifadə etmək lazımdır.

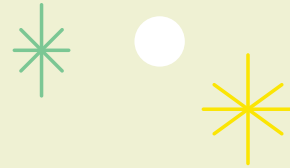
PIYADALAR ÜÇÜN SVETOFOR

Qırmızı – gözlə!

Yaşıl – keç!

Uşaqlara dəstə
halında hərəkət
etməyə yalnız
böyüklərin mü-
şayiəti ilə icazə
verilir.

YOLU KEÇƏRKƏN:

svetofora və
avtomobila
diqqət edin.

böyüklərin kömə-
yindən istifadə
edin.

düyməni basın və
yaşıl işığın yan-
masını gözləyin.

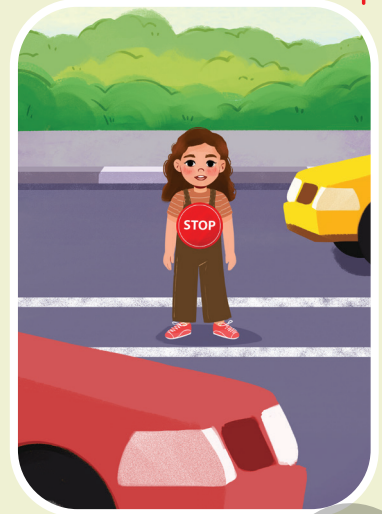
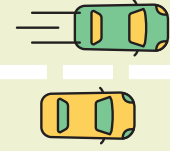

Dayanmış avtobusun önündən
və arxasından qəflətən yolun
hərəkət hissəsinə
çıxmayın!

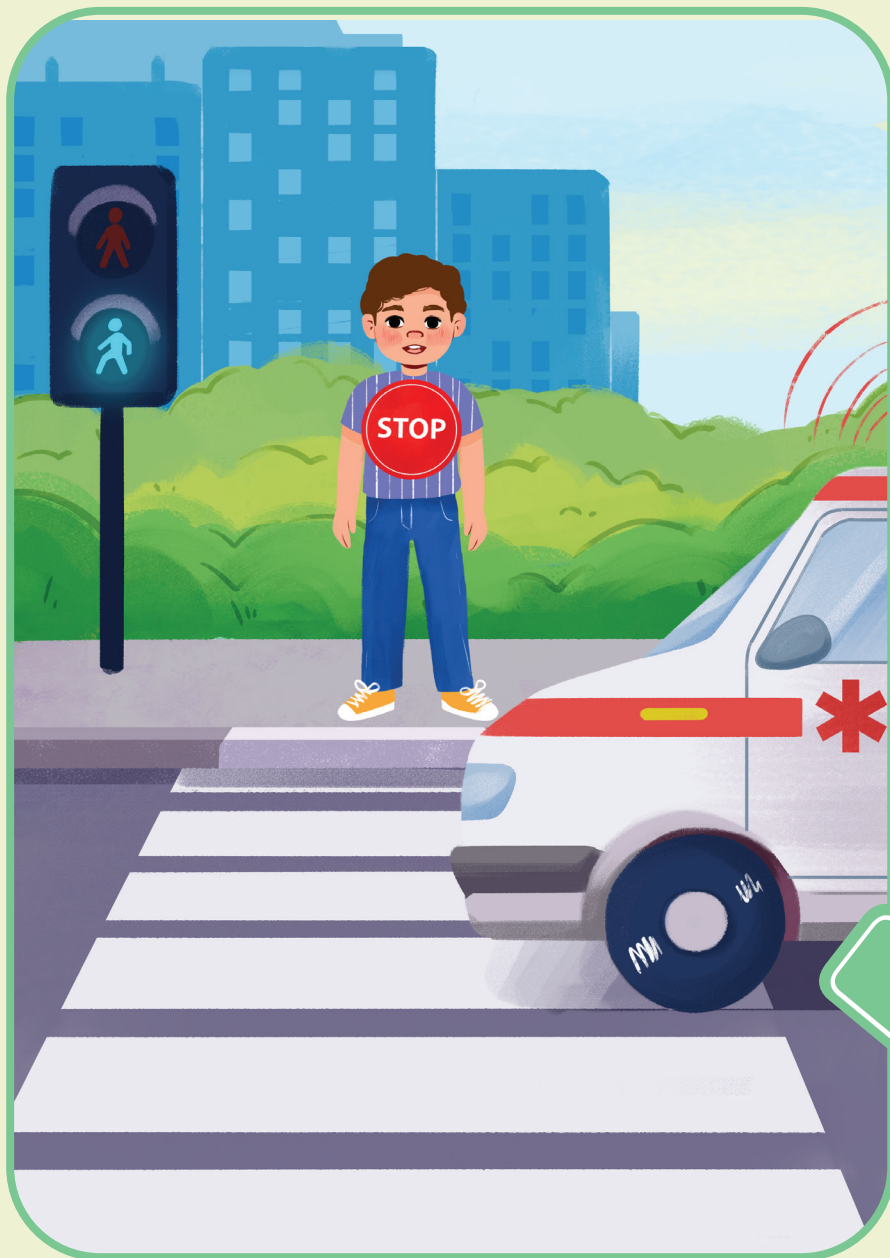
YOL AYRICI VƏ YOLU KEÇMƏ –

yolu keçməzdən əvvəl dayanın, ilk olaraq
sola, yolun ortasında isə sağa baxıb, av-
tomobillərin sizə yol verdiyinə tam əmin
olmalısınız!

Yol ayırıcını
çap istiqamətdə və
yol ayırıcının ortası ilə
keçmək olmaz!

Yolu tam keçə bil-
məyəcəyinizi anladı-
ğınız anda ayırıcı
zolağın üstündə
dayanıb gözləyin.
Yol boş olanda keç-
məyə davam edin.

Avtomobilin qarşısından
yolu qaçaraq keçmək
qadağandır!

Metal piyada çəpərinin
üzərindən yolun hərəkət
hissəsinə keçmək olmaz!

Xüsusi səs və işıq siqnalları yandırılmış təcili
tibbi yardım, yanğın xidməti, polis və digər av-
tomobillər ötüb keçdikdən sonra yolu keç-
məyə cəhd edin.

Yolu avtomobilin aydın
göründüyü hissədən
keçin.

Elə geyimlərdən isti-
fadə edin ki, sürücü
sizi görə bilsin! İşıq
əksetdiricili işarələr
sizin həyatınızı qoru-
ya bilər.

KÜÇƏDƏN XARİC PİYADA KEÇİDLƏRİNDƏ HƏRƏKƏT

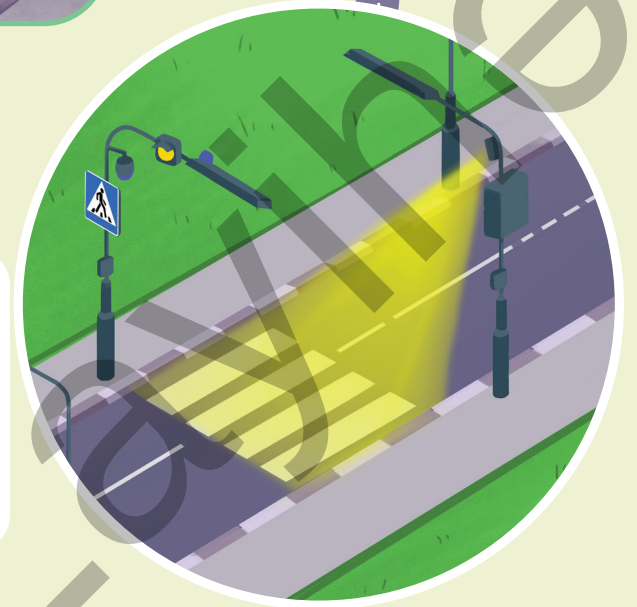
Yolu yolüstü piyada
keçidindən keçin.

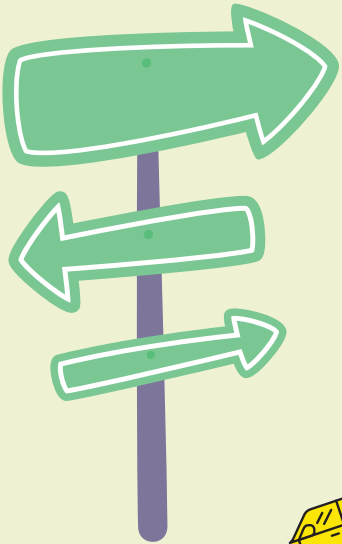
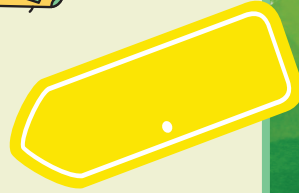
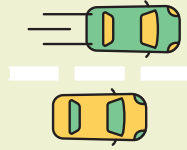
Yolu yeraltı piyada
keçidindən keçin.

Ağıllı piyada ke-
çidlərində xüsusi
ışıqların və ya siq-
nalların köməyiylə
sürücülər məlu-
matlandırılır.

Avtomagistrallarda
piyadaların hərəkəti
qəti qadağandır!

YAŞAYIŞ ZONALARINDA HƏRƏKƏT

Piyadaların hərəkətinə həm səkildə, həm də nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti üçün əsassız maneə yaratmadan yolun hərəkət hissəsində icazə verilir.

Yaşayış zonasında belə hərəkətlər etmək yolverilməzdir

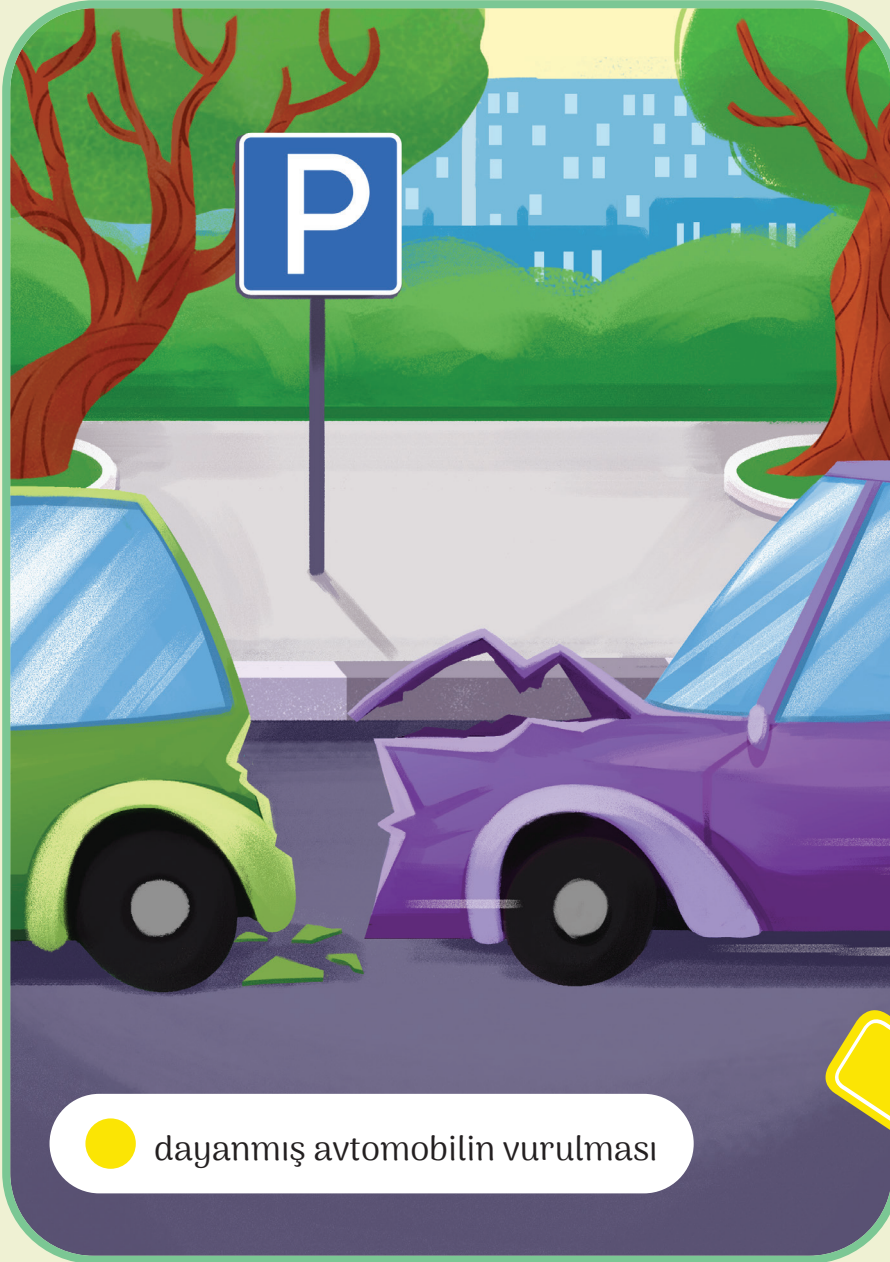

İstər yaşayış zonala-
rında, istərsə də digər
yollarda oyun
oynamaq olmaz!

YOL NƏQLİYYAT HADİSƏLƏRİ –

● dayanmış avtomobilin vurulması

● hərəkətsiz maneənin vurulması

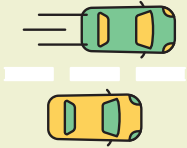

● yolların, qurğuların çökməsi

● avtomobilin
suya düşməsi

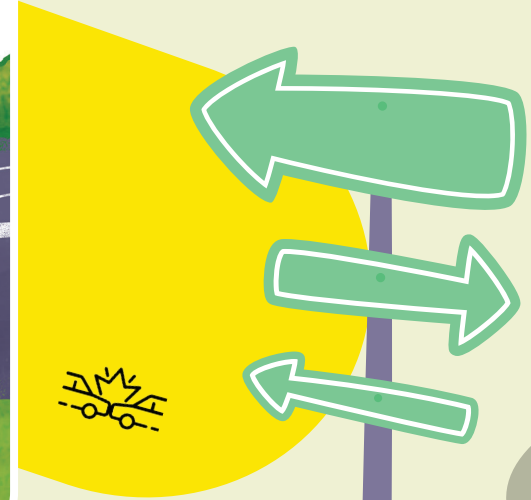
● avtomobilin aşması

avtomobillərin toqquşması

● mal-qaranın vurulması

● motosikletçinin vurulması

● piyadanın vurulması

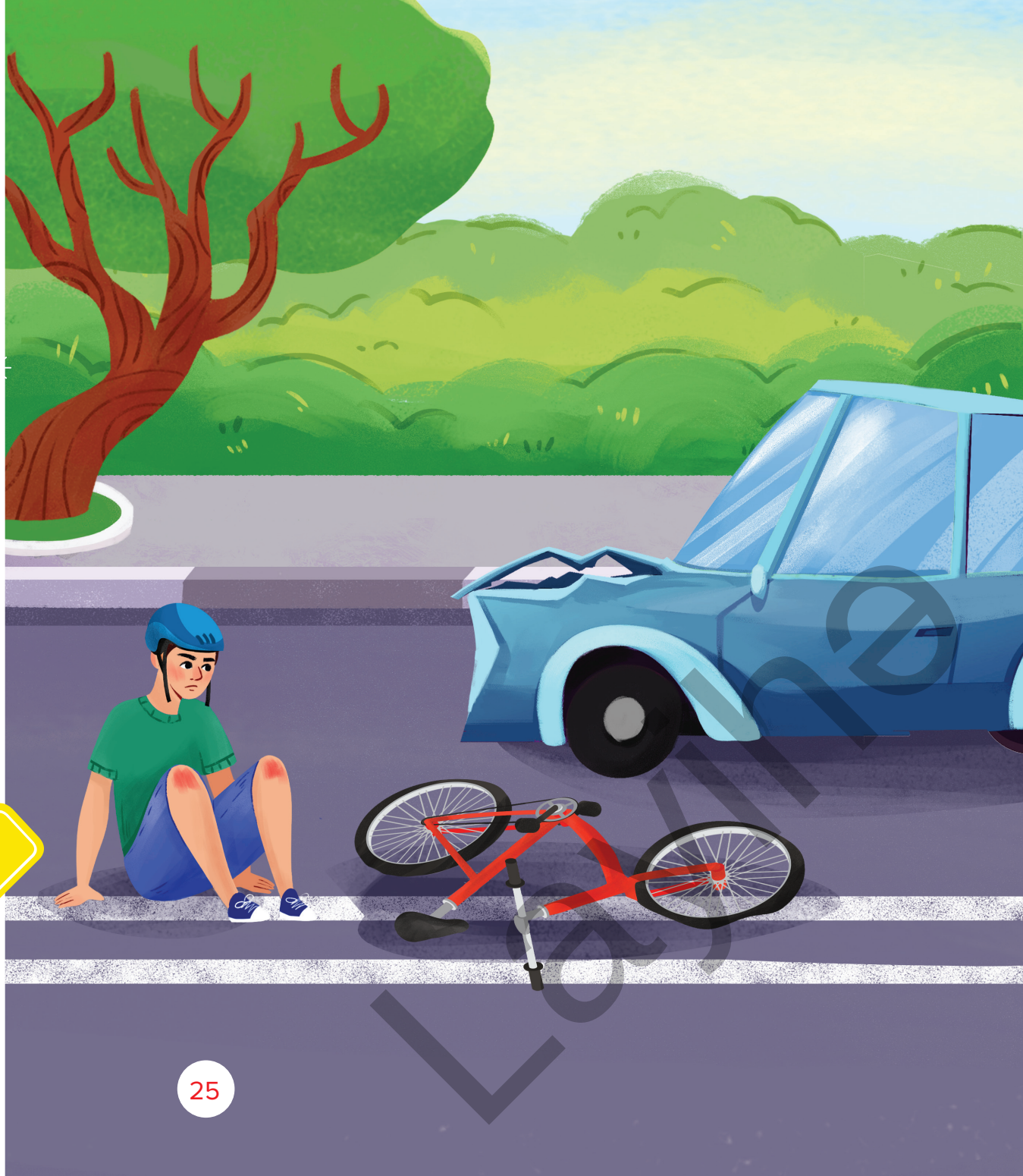

● sərnişinin yıxılması

● velosipedçinin vurulması

YOL NİŞANLARI

Uşaqlar

Piyadaların hərəkəti qadağandır

Səs signalı vermək qadağandır

Piyada zolağı

Yeraltı piyada keçidi

Yerüstü piyada keçidi

Piyada keçidi

Avtobusun dayanacaq yeri

Əlillər

Kor piyadalar

Təcili əlaqə telefonu

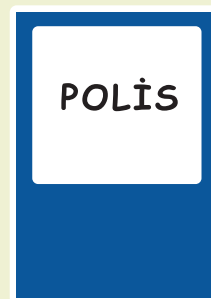
Velosiped zolağı

Telefon

Xəstəxana

Polis bölməsi

Yanacaq doldurma
məntəqəsi

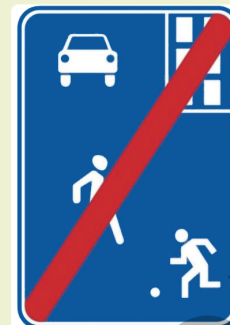
Yeməkhana

Dincəlmə yeri

Yaşayış zonası

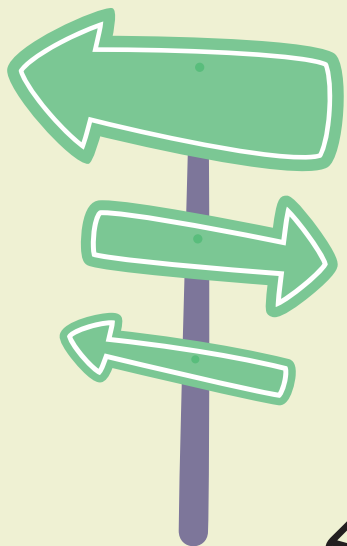
Yaşayış zonasının
qurtaracağı

İçməli su

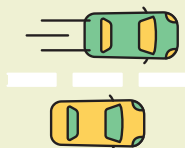
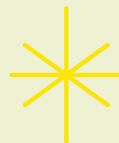
Ay həkim – həlsizdir köpək.
Ona yardım kömək gərək.
Nişan yol göstərdi mənə
Müraciət etdim sənə.

Niko, bərk sür qorxma daha
Maşınlardan ayrılmışığ
Halal olsun bu nişana
Onları yolda qoymuşuq.

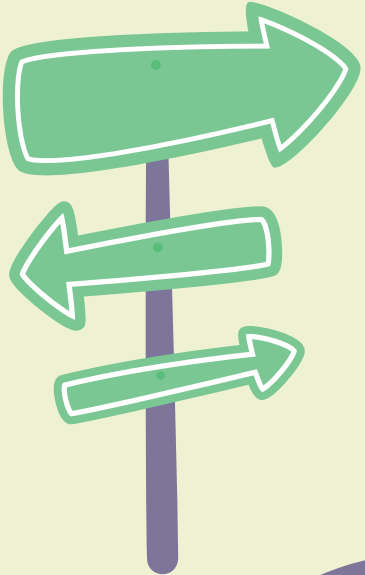

Ətraf məktəb, xəstəxana
Səs salma ay yekəxana
Bu nişan sakitlik istər
Rahatlıq və dinclik sevər.

Harda görsən bu nişanı
Diqqət eylə, yaxşı tanı.
Bil ki, yemək-icmək boldur
Qismətiniz yaxşı yoldur.

YOL NİŞANLARINI
KORLAMAYIN!

Ev məktəb – məktəb ev
marşrutunu diqqətlə öyrənin
və orada hərəkət qaydalarını
yadda saxlayın.

